

**UCHWAŁA NR XVII/216/2016
RADY MIASTA BOLESŁAWIEC**

z dnia 27 stycznia 2016 r.

**w sprawie „Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar
Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020”.**

Na podstawie *art. 18 ust. 2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 poz. 1515) i art.6 ust. 2 pkt.1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r.o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 poz. 1390).*

**Rada Miasta Bolesławiec
uchwala, co następuje:**

§ 1. Uchwala się „Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020”, w formie załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Bolesławca.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega opublikowaniu w Biuletynie Informacji Publicznej.MBW/MBW

Przewodniczący Rady Miasta

Jarosław Kowalski

*Załącznik
do uchwały nr XVII/...../2016
Rady Miasta Bolesławiec
z dnia stycznia 2016 r.*

**MIEJSKI PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2016-2020**

Bolesławiec 2016

I. Wprowadzenie

Zgodnie z art. 71 ust. 1 Konstytucji RP Państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej uwzględnia dobro rodziny.

Kształtowanie ładu społecznego opartego na poszanowaniu praw człowieka, akceptacji wartości rodziny, realizacji zasady pomocniczości i dbałość państwa o dobro wspólne wymaga aktywnej polityki prorodzinnej państwa. Polityka prorodzinna ma na celu zapewnienie trwania i rozwoju rodziny oraz poszanowanie należnych jej praw, w tym prawa do samodzielności ekonomicznej oraz decydowania o wychowaniu dzieci. Dlatego też polityka prorodzinna i skuteczna polityka socjalna powinny się rozwijać w stosunku do rodzin dysfunkcyjnych i znajdujących się w trudnej sytuacji, powinny mieć charakter interwencyjny i uzupełniający. Rodzina, jako podstawowa jednostka społeczna, zapewnia odnowę pokoleń daje początek procesowi inwestowania w kapitał ludzki. Kapitał ten - definiowany jako zasób wiedzy, umiejętności, zdrowia i energii zawarty w społeczeństwie - stanowi źródło przyszłej zdolności do pracy, zarobków i satysfakcji. Jest on zatem jednym z wyznaczników tempa rozwoju gospodarki, mającym wpływ na jego przyspieszenie. Mając na uwadze powyższe uznano, że nadrzędnym i długofalowym celem polityki prorodzinnej państwa jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań aspołecznych, grożących dysfunkcjami, w tym przemocą w rodzinie.

Zjawisko przemocy i agresji w literaturze zajmującej się problematyką społeczną znane jest już od wielu lat. Osią zjawiska są zachowania, których charakterystyczną cechą jest sprawianie bólu i wyrządzanie krzywdy drugiemu człowiekowi. W społecznym odczuciu przemoc jest zjawiskiem negatywnym, któremu należy przeciwdziałać, co więcej można powiedzieć, że budzi niepokój ze względu na poczucie o brutalizacji życia społecznego. Potoczna wiedza i doświadczenia każdego człowieka wskazują, że niepokój ten ma swoje uzasadnione przyczyny, gdyż zachowania te dotyczą każdego z nas bezpośrednio lub pośrednio.

W polskim ustawodawstwie definicja przemocy domowej zawarta jest w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie: *„Przemoc w rodzinie to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych lub innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu psychicznym lub fizycznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.”*

Z definicji tej wynika, że przemoc w rodzinie to ogólne określenie zachowań osób chcących uzyskać przewagę nad inną osobą, z którą mają albo miały bliskie stosunki lub stosunki rodzinne i chcący tę osobę kontrolować. Jest więc to seria zdarzeń, w których dochodzi do złego traktowania fizycznego i psychicznego ofiary. Przemoc w rodzinie nie zawsze jest łatwa do rozpoznania. Powszechnie przyjmuje się, że jest to działanie:

- intencjonalne i skierowane przeciwko innym członkom rodziny – to zamierzone działanie lub zaniechanie mające na celu całkowitą kontrolę nad ofiarami;
- naruszające prawa i dobra osobiste ofiar – sprawca, wykorzystując swoją przewagę narusza podstawowe prawa człowieka, np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku;
- wykorzystujące wyraźną asymetrię sił – ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy;
- powodujące ból i cierpienie – sprawca naraża zdrowie i życie ofiar na poważne szkody, co powoduje, że ofiary mają mniejszą zdolność do samoobrony.

Uchwalenie Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016- 2020 jest kontynuacją podjętych w 2011 r. przez Gminę działań wynikających z art. 6 ust. 2 pkt. ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Program stanowi integralną część Strategii

Rozwiązywania Problemów Społecznych w mieście Bolesławiec, w której wspieranie rodziny w wypełnianiu jej funkcji jest jednym z priorytetów.

Strategicznym celem Programu jest *ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie oraz skutków stosowania przemocy w mieście Bolesławiec*. Cele operacyjne oraz zadania Programu mają natomiast charakter profilaktyczny (np. promowanie, propagowanie zachowań alternatywnych wobec przemocy), edukacyjny (np. upowszechnianie wiedzy na temat przemocy i jej negatywnych skutków, kształtowanie właściwych postaw, w tym braku akceptacji dla przemocy), pomocowy (np. specjalistyczne poradnictwo, działania terapeutyczne, korekcyjno-edukacyjne, informowanie o możliwościach i miejscach uzyskania pomocy) oraz wspierający (np. wsparcie merytoryczne i praktyczne służb pomocowych, wzmacnianie i aktywizowanie instytucji i organizacji, rozwój instytucjonalny, współpraca i wymiana doświadczeń).

Program określa działania ukierunkowane zarówno na ochronę ofiar przemocy, jak i na edukowanie osób stosujących przemoc oraz korygowanie agresywnych zachowań. Przemoc w rodzinie nie jest problemem indywidualnym, lecz społecznym. Kierunki i zakres działań wyznaczonych przez ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie są szczególnie istotne z punktu widzenia zadań pomocy społecznej, bo to właśnie te jednostki organizacyjne są odpowiedzialne za zapewnienie i organizowanie pomocy.

Zadaniem Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie jest wprowadzenie w życie szerokiego spektrum działań mających na celu zarówno zwrócenie uwagi opinii publicznej na zjawisko przemocy w rodzinie, jak i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zwiększenie profesjonalizmu służb społecznych w udzielaniu pomocy ofiarom przemocy rodzinnej, a także w podejmowaniu odpowiednich działań wobec sprawców. Punktem wyjścia do opracowania Programu była analiza dotychczasowego stanu wiedzy teoretycznej i badawczej na temat przemocy w rodzinie zarówno w Polsce, jak i w innych krajach europejskich oraz dotychczasowe doświadczenia w zapobieganiu przemocy w rodzinie. Pozwoliło to na identyfikację najbardziej istotnych problemów. Z analizy tej wyłoniono hierarchię celów, które należy osiągnąć. Jako cel główny Program wyznacza ograniczenie skali zjawiska przemocy w rodzinie.

Na mocy ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w tym:

1. Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.
2. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.
3. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.
4. Tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Program jest dokumentem, którego zadaniem jest wprowadzenie w życie działań mających na celu udzielanie pomocy ofiarom przemocy rodzinnej, a także podejmowanie odpowiednich działań wobec sprawców przemocy oraz zwrócenie uwagi społeczności lokalnej na zjawisko przemocy w rodzinie.

Program wyznacza również główne kierunki działania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w celu skutecznego reagowania na to zjawisko.

Adresatami programu są różne służby społeczne, instytucje, organizacje pozarządowe, ale również lokalna społeczność Gminy Miejskiej Bolesławiec.

II. Prawo wobec przemocy w rodzinie.

Przeciwdziałanie przemocy w świetle polskiego prawa.

1. Najważniejszym dokumentem w ustawodawstwie polskim, ustanawiającym podstawowe prawa człowieka jest Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.). Rozdział drugi pt. „Wolności, Prawa i Obowiązki Człowieka i Obywatela” reguluje zasady zapewniające każdemu nietykalność osobistą i cielesną oraz stawia na ich straży władze publiczne. Konstytucja przyznaje każdemu prawo żądania od organów władzy publicznej szczególnej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.
2. Dokumentem regulującym działania dotyczące przemocy w rodzinie jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.). Definiuje ona pojęcie przemocy w rodzinie, określa zadania organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, zasady postępowania wobec osób doznających przemocy w rodzinie oraz zasady postępowania wobec sprawców przemocy.
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r. poz. 182, j. t. z późn. zm.).
4. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020 (Monitor Polski z dnia 9 czerwca 2014 r. Uchwała Nr 76 Rady Ministrów), którego zadaniem jest wprowadzenie w życie szerokiego spektrum działań mających na celu zarówno zwrócenie uwagi opinii publicznej na zjawisko przemocy w rodzinie, jak i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zwiększenie profesjonalizmu służb społecznych w udzielaniu pomocy ofiarom przemocy domowej, także w podejmowaniu odpowiednich działań wobec sprawców.
5. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.); art. 207 k.k. uznaje przemoc w rodzinie za przestępstwo „zanęcanie się psychiczne czy fizyczne nad osobą najbliższą lub pozostającą w zależności od sprawcy przewidywana jest kara”.
6. Realizacji uprawnień osób pokrzywdzonych służą również przepisy Kodeksu Rodzinnego i Opiekuńczego (Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2012 r. poz. 788, z późn. zm.).
7. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 1997 r. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.).
8. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r. poz. 1356, z późn. zm.).
9. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 3 czerwca 2011 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie .
10. Rozporządzenie Rady Ministrów z 13 września 2011 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta".
11. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 stycznia 2011 r. w sprawie Zespołu Monitorującego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (Dz. U. nr 28, poz. 146).
12. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych

wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne. (Dziennik Ustaw nr 50 poz. 259 z 8 marca 2011 r.).

13. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2011 r. Nr 287, poz. 1687, z późn. zm).
14. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 stycznia 2011 r. w sprawie Zespołu Monitorującego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (Dz. U. nr 28, poz. 146).
15. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 3 czerwca 2011 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
16. Rozporządzenie Rady Ministrów z 13 września 2011 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta".
17. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dn. 22 października 2010 r. w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy.
18. Wytyczne Prokuratora Generalnego z dn. 01.04.2014 r. dotyczące zasad postępowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Według polskiego prawa przemoc wobec najbliższych jest przestępstwem ściganym z urzędu. Wszystkie instytucje państwowe i samorządowe, które w związku ze swą działalnością dowiedziały się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, są zobowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub policję. Zaniechanie tego obowiązku może skutkować odpowiedzialnością karną.

III. Przemoc w rodzinie - diagnoza zjawiska

Specyfika zjawiska przemocy w rodzinie powoduje, że wiele przypadków przemocy wobec kobiet nie jest zgłaszanych organom ścigania, przede wszystkim z powodu wstydu, utrzymującej się niewiary kobiet – ofiar przemocy, w skuteczność prawa i obowiązujących procedur oraz specyfiki tego przestępstwa, kiedy ofiara jest skazana na trwanie w krzywdzącym związku z uwagi na subiektywny brak perspektyw.

Dane statystyczne potwierdzają fakt, że nie wszystkie akty przemocy są zgłaszane organom ścigania.

Próbując oszacować skalę zjawiska przemocy w rodzinie w społeczeństwie polskim bierze się pod uwagę badania realizowane na reprezentatywnych próbach badawczych.

Z badań CBOS „Przemoc i konflikty w domu” zrealizowanych w 2012 r. wynika, że 9% badanych doświadczyło przemocy w domu – kobiety dwukrotnie częściej niż mężczyźni (odpowiednio 12% i 6%) – w 2009 tak odpowiadające osoby stanowiły 6% ogółu badanych.

28% badanych wskazuje, że zna (osobiście lub z widzenia) kobiety, które doświadczają przemocy fizycznej ze strony współmałżonka („kobiety, które podczas konfliktów małżeńskich bywają bite przez męża”) – opinię taką wyraża co 3. (32%) kobieta.

Osobiście przemocy fizycznej doświadczyło 11% badanych żyjących w stałych związkach, w tym 5% więcej niż jeden raz. Doświadczenia takie są udziałem 11% kobiet i 10% mężczyzn. Podobnie wygląda kwestia sprawstwa przemocy – również co 9. (11%) osoba żyjąca w stałym związku przyznaje się, że w trakcie kłótni „zdarzyło jej się uderzyć żonę/męża/partnera/kę”. 12% respondentów mających dzieci w wieku do 20 lat bije lub biło w przeszłości swoje dzieci. Przemocy psychicznej doświadczyło 18% badanych żyjących w stałych związkach, w tym 20% mężczyzn i 16% kobiet.

W przypadku przemocy psychicznej, niemal co 5. osoba będąca w stałym związku (18%) wskazywała, że w trakcie kłótni była narażona na wyzwiska, obraźliwe epitety i krzyki ze strony życiowego partnera, co 10. była poniżana, wykiwana i wyśmiewana, co 12. (8%) doświadczyła ograniczenia kontaktu z otoczeniem społecznym – rodziną, przyjaciółmi, znajomymi, a co 20. (5%) gróźb i szantażu.

Przeważająca większość badanych (84%) wyraża swój zdecydowany sprzeciw wobec stosowania przemocy wobec kobiet, natomiast co 9. (11%) osoba dopuszcza możliwość zastosowania przemocy wobec kobiety (żony/partnerki) w pewnych specyficznych, uzasadnionych okolicznościach.¹

Przemoc wobec dziecka jest problemem, który w świadomości społecznej zajmuje szczególne miejsce. Dzieci ze względu na swą bezbronność, wrażliwość i zależność od osób dorosłych, mają o wiele mniejsze możliwości reagowania i obrony w sytuacji doświadczania przemocy (zarówno jako ofiara, jak i świadek przemocy wobec innych osób) niż człowiek dorosły. Jednocześnie skutki doznawania przemocy znacząco wpływają na przyszłe szanse i możliwości rozwojowe dziecka, jego funkcjonowanie w okresie adolescencji i dorosłości, umiejętność budowania więzi osobniczych i społecznych oraz stosowanie przemocy w dorosłym życiu.

Z ogólnopolskich badań empirycznych „Ogólnopolska diagnoza problemu przemocy wobec dzieci. Wyniki badań” przeprowadzonych w 2012 r. przez Fundację Dzieci Niczyje we współpracy z Millward Brown wśród dzieci w wieku 11-17 lat wynika, iż przemoc wobec dzieci nie jest zjawiskiem odosobnionym i dotyczy ich znacznego odsetka. Ponad 70% dzieci (71%) wskazuje, że w swoim życiu doświadczyło przemocy, w tym 59% przemocy ze strony rówieśników, 34% ze strony osób dorosłych, a ¼ (27%) przemocy konwencjonalnej (rozboju, wandalizmu i/lub napaści). Co 11. dziecko (9%) było ofiarą przemocy seksualnej bez dotyku, a co 16. (6%) przemocy seksualnej z dotykiem. Także 6% dzieci doświadczyło zaniedbania ze strony swoich bliskich. Wiktyimizacji pośredniej, poprzez bycie świadkiem przemocy w rodzinie, poddanych zostało 18% badanych.

Przemoc rówieśnicza najczęściej przybierała formę przemocy fizycznej – w ogóle doświadczyło jej 41% respondentów, w ostatnim roku – 20% oraz przemocy psychicznej – kiedykolwiek doświadczyło jej 28% badanych, w tym 13% w ostatnim roku. Przemocy rówieśniczej częściej doświadczali chłopcy (66%; przemoc fizyczna – 58%) niż dziewczęta (52%, przemoc fizyczna – 42%). Przemoc ze strony dorosłych dotyczyła w zbliżonym stopniu dzieci niezależnie od płci (chłopcy – 35%, dziewczęta – 33%), natomiast dziewczęta częściej niż chłopcy poddawane były przemocy seksualnej, 12% z nich doświadczyło wykorzystania seksualnego bez kontaktu fizycznego (chłopcy – 6%), a 8% wykorzystania seksualnego z kontaktem fizycznym (chłopcy – 5%). Co 14. (7%) chłopiec i co 25. (4%) dziewczyna wskazywało na zaniedbanie jako formę przemocy, której doświadczyło.

Analizując dane na temat przemocy wobec dzieci, której sprawcami są osoby dorosłe, wskazać można, iż w niemal równym stopniu dzieci doświadczały przemocy fizycznej i psychicznej (odpowiednio 21 i 22%), przy czym przemocy psychicznej częściej doświadczały dziewczęta (24% vs 20%, a przemocy fizycznej – chłopcy (22% vs 19%). W ponad połowie przypadków odpowiedzialni za przemoc fizyczną (54%) i psychiczną (55%) byli rodzice, częściej ojcowie (34% - przemoc fizyczna, 33% - przemoc psychiczna) niż matki (odpowiednio 20 i 22%), w następnej kolejności inne znajome osoby (27% - przemoc psychiczna, 24% - przemoc fizyczna). Jednocześnie co 3. badany nie chciał ujawnić, kim była dorosła osoba stosująca wobec niego przemoc – można przypuszczać, iż w wielu przypadkach mogło chodzić o jedno lub oboje rodziców, a przeszkodą w ujawnieniu tożsamości sprawcy było poczucie lojalności i więź ze sprawcą.

¹ Badania CBOS „Przemoc i konflikty w domu”, Warszawa, czerwiec 2012

Aż 10% badanych to tzw. „multiofiary”, co oznacza, że w swoim życiu doświadczyło co najmniej 6 z 22 badanych form przemocy.²

Skala zjawiska przemocy dotyczącego dzieci unaocznia konieczność podejmowania wieloaspektowych działań kierowanych do najmłodszych, których celem jest profilaktyka, ochrona i wsparcie w odniesieniu do zjawiska przemocy w rodzinie.

Procedurą szczególną w sytuacjach przemocy w rodzinie jest procedura „Niebieskiej Karty”, która została uregulowana w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”

Nasilenie zjawiska przemocy w rodzinie rejestrowane jest z perspektywy działań interwencyjnych Policji podejmowanych w procedurze „Niebieskie Karty”.

Od 2012 roku w Policji zmienił się system rejestracji statystycznej w związku z przemocą domową. Liczby prezentowane w tabeli 1. dotyczą działań podjętych w procedurze „Niebieskie Karty” wyłącznie przez Policję (bez danych z działalności innych, upoważnionych do zwalczania przemocy domowej, podmiotów pozapolicyjnych).³

Tabela 1. Działania podjęte w procedurze „Niebieskie Karty” przez Policję.

	Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta”	51.292	61.047	77.808	75.479
Ogólna liczba ofiar przemocy	76.993	86.797	105.332	97.472
Liczba ofiar - kobiet	50.241	58.310	72.786	69.358
Liczba ofiar - mężczyzn	7.580	9.233	11.491	10.732
Liczba ofiar - małoletnich	19.172	19.254	21.055	17.382
Ogólna liczba osób podejrzewanych o przemoc	51.531	61.450	78.489	76.018
Liczba podejrzewanych sprawców – kobiet	3.522	4.440	5.301	5.243
Liczba podejrzewanych sprawców - mężczyzn	47.728	56.755	72.791	70.469
Liczba podejrzewanych sprawców - nieletnich	281	255	397	306
Ogólna liczba podejrzewanych sprawców będących pod wpływem alkoholu	31.387	37.650	50.073	48.830
Podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu - kobiety	1.005	1.289	1.969	1.972
Podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu mężczyźni	30.333	36.327	48.055	46.819
Podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu - nieletni	49	34	49	39
Liczba dzieci umieszczonych w nie zagrażającym im miejscu (np. rodzina zastępcza, dalsza rodzina, placówka opiekuńcza)	527	426	346	275

² Fundacja Dzieci Niczyje we współpracy z Millward Brown; „Ogólnopolska diagnoza problemu przemocy wobec dzieci. Wyniki badań”; Warszawa, 2012.

³ Strona internetowa <http://www.statystyka.policja.pl>

Skala zjawiska przemocy dotykającego rodzinę w tym dzieci, osoby starsze unaocznia konieczność podejmowania wielopłaszczyznowych działań kierowanych do wszystkich grup wiekowych ze szczególną troską i uwagą na dzieci.

Przemoc w rodzinie to ogromny problem społeczny, o którym niewiele się mówi i niewiele wie. Aby efektywnie zapobiegać temu zaburzeniu życia społecznego należy zrozumieć jej źródła, istotę i specyfikę.

Przestępstwa z artykułu 207 k.k., tj. polegające na znęcaniu się nad członkiem rodziny należą w Polsce do najczęściej popełnianych. Na liście przestępstw zgłaszanych organom ścigania znajdują się na trzecim miejscu.

IV. Analiza problemów społecznych w zakresie przemocy w rodzinie na terenie miasta Bolesławiec.

Miasto Bolesławiec położone w północno-zachodniej części województwa dolnośląskiego, nad rzeką Bóbr, na wysokości około 170-250 m n.p.m., stanowi ośrodek administracji samorządowej na poziomie lokalnym i powiatowym (swoje siedziby mają tu Urząd Miasta Bolesławiec, Urząd Gminy Bolesławiec oraz Starostwo Powiatowe w Bolesławcu). Bolesławiec posiada powierzchnię 2 284 ha (22,84 km²) oraz 37 790 mieszkańców (stan w roku 2014). Wśród ogółu mieszkańców 5 270 osób to dzieci i młodzież do 18 roku życia .

Jednym z obszarów życia społecznego jest zjawisko przemocy domowej, która towarzyszy również rodzinom z problemem alkoholowym. Szacuje się, że 2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci żyje w rodzinach, w których z powodu nadużywania alkoholu dochodzi do zjawisk, które doprowadzić mogą do wykluczenia społecznego i marginalizacji tych rodzin: przemocy domowej, ubóstwa, deficytów rozwojowych, chorób, zaburzeń funkcjonowania, naruszania zasad porządku publicznego i obowiązującego prawa.

Dzieci wzrastające wśród przemocy w domu są często zapomnianymi jej ofiarami. Doznają przemocy nie tylko wtedy, gdy są bezpośrednio maltretowane lub zaniedbywane przez rodziców lub opiekunów. Cierpią i są krzywdzone także wtedy, gdy są świadkami przemocy dorosłych.

Przemoc domowa wyrządza dziecku szkody fizyczne, emocjonalne i poznawcze. Z badań wynika, że skutki przemocy domowej są zarówno krótkoterminowe, jak i długotrwałe.

W Bolesławcu w latach 2012- 2015 rozszerzano ofertę pomocy i wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc poprzez:

- pracę Zespołu Interdyscyplinarnego;
- prowadzenie spotkań grup roboczych;
- działania Ośrodka Wsparcia dla Osób Uwikłanych w Przemoc prowadzonego przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w domu katechetycznym Parafii Rzymsko- Kat. p.w. Najświętszej Marii Panny i Św. Mikołaja.

Działania mające na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie realizowane są przez różne podmioty, których zadaniem jest udzielanie wsparcia i pomocy osobom pokrzywdzonym. Takimi instytucjami na terenie miasta Bolesławiec są:

- w obszarze ochrony zdrowia: zakłady opieki zdrowotnej zarówno publiczne, jak i niepubliczne,
- Poradnia Leczenia Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia, Oddział Leczenia Uzależnienia od Alkoholu,
- w obszarze pomocy społecznej: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- organizacje pozarządowe,

- punkty informacyjno- konsultacyjne prowadzone przez organizacje pozarządowe,
- placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- w obszarze wymiaru sprawiedliwości: Sąd Rejonowy, Prokuratura Rejonowa, Komenda Powiatowa Policji, Straż Miejska,
- w obszarze edukacji: przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadpodstawowe, poradnie psychologiczno-pedagogiczne.

Instytucje działają w ramach procedury „Niebieskiej Karty”, której wszczęcie następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta — A” przez przedstawiciela jednego z podmiotów wymienionych w art. 9d ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (czyli policji, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, oświaty, służby zdrowia, pomocy społecznej), w obecności osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie. W przypadku podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie wobec dziecka, czynności podejmowane i realizowane w ramach procedury przeprowadza się co do zasady w obecności rodzica, opiekuna prawnego lub faktycznego. Jeżeli to właśnie te osoby podejrzewamy o stosowanie przemocy wobec dziecka, to działania z udziałem dziecka przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. — Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.2), Zgodnie z tym przepisem osoba najbliższa to współmałżonek, wstępni, zstępni, rodzeństwo i powinowaci, a także osoby pozostające w faktycznym wspólnym pożyciu z osobą pokrzywdzoną. Działania z udziałem dziecka, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięte przemocą w rodzinie, powinny być prowadzone w miarę możliwości w obecności psychologa.

Po wypełnieniu formularza „Niebieska Karta – A” osobie, co do której istnieje podejrzenie, że dotyczy jej przemoc, przekazuje się formularz „Niebieska Karta — B”. Jeżeli tą osobą jest dziecko, formularz „Niebieska Karta — B” przekazuje się rodzicowi, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu albo osobie, która zgłosiła podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie. Po sporządzeniu formularza „Niebieska Karta – A” należy przekazać go do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego niezwłocznie, nie później niż w terminie 7 dni od dnia wszczęcia procedury. Kopię wypełnionego formularza „Niebieska Karta – A” pozostawia się u wszczynającego procedurę. Przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego po otrzymaniu formularza „Niebieska Karta – A” niezwłocznie, lecz nie później niż w ciągu 3 dni od dnia jego otrzymania przekazuje formularz członkom zespołu interdyscyplinarnego.

Członkowie zespołu bądź grupy roboczej wypełniają formularz „Niebieska Karta – C” na posiedzeniu, w obecności zaproszonej osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie. Na posiedzenie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej nie zaprasza się dziecka. Osoba dotknięta przemocą w rodzinie nie ma obowiązku stawienia się na spotkanie. Nie grozi jej za to żadna sankcja. Taka sytuacja nie wstrzymuje jednak prac zespołu.

W dalszej kolejności członkowie zespołu bądź grupy roboczej wypełniają formularz „Niebieska Karta – D” w obecności osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie. Osoba ta zostaje wezwana na posiedzenie zespołu bądź grupy roboczej. Jeżeli domniemany sprawca przemocy nie stawia się na wezwanie zespołu, bądź grupy roboczej, to taka sytuacja nie wstrzymuje dalszych działań specjalistów, choć niewątpliwie przeprowadzenie rozmowy z domniemanym sprawcą jest ważne dla ustalenia planu pomocy rodzinie. W następnej kolejności obowiązkiem zespołu jest wnikliwe przeanalizowanie sprawy, przygotowanie planu pomocy rodzinie i realizowanie go w dalszej części procedury. Zakończenie procedury jest możliwe w dwóch przypadkach:

- ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy albo
- rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

Zakończenie procedury wymaga udokumentowania w formie protokołu podpisanego przez przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego. Protokół ten powinien zawierać:

- dane dotyczące osób, wobec których realizowana była procedura;
- datę rozpoczęcia i zakończenia procedury;
- opis podjętych działań w ramach procedury.

O zakończeniu procedury powiadamia się podmioty uczestniczące w procedurze po jej zakończeniu.

Tabela 2. Liczba założonych przez instytucje Niebieskich Kart w latach 2011 - 2015

Instytucja zobowiązana do zakładania NK	Liczba Niebieskich Kart przekazanych do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego				
	2011	2012	2013	2014	2015 do 30.06.2015r.
Policja	21	108	118	79	42
Pomoc społeczna	1	11	14	9	4
Oświata	-	2	1	2	1
Służba Zdrowia	-	-	-	-	-
MKRPA	-	1	3	6	2
Razem	23	122	136	96	49

(Źródło: dane MOPS)

Z powyższych danych wynika, że nie wszystkie instytucje zobowiązane ustawą do wszczynania procedury „Niebieska Karta” stosują to narzędzie do przeciwdziałania przemocy.

W mieście Bolesławiec działania pomocowe kierowane do dzieci krzywdzonych w wyniku przemocy podejmowane są z reguły na bieżąco, w oparciu o przepisy ustawy o pomocy społecznej, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Działania profilaktyczne obejmują m.in.:

- poradnictwo świadczone rodzicom w dziedzinie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, wychowania, opieki, profilaktyki uzależnień, poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne.
- poradnictwo specjalistyczne świadczone jest w punktach informacyjno- konsultacyjnych,
- pracę socjalną z rodzinami z zagrożonych środowisk (korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo, niezaradność opiekuńczo-wychowawczą, uzależnienia): częstszy wgląd w te środowiska, patrole z policją,
- zaangażowanie we współpracę Policji, kuratorów, szkół, poradni psychologiczno-pedagogicznych, organizacji pozarządowych, Kościołów,
- kampanie informacyjne mające na celu uwrażliwianie lokalnej społeczności na przypadki krzywdzenia dzieci i w zakresie szybkiego reagowania, upowszechnianie informacji

o instytucjach działających na rzecz ofiar przemocy w środowisku lokalnym oraz w skali kraju; dystrybucja ulotek, plakatów,

- świadczenie opieki, wsparcia, terapii, wyrównywania szans, diagnozowania rodziny w placówkach wsparcia dziennego – świetlice profilaktyczno- środowiskowe,
- kierowanie na leczenie odwykowe oraz do grup wsparcia osób uzależnionych oraz współuzależnionych.

Działania pomocowe organizowane przez instytucje udzielające wsparcia na rzecz dzieci krzywdzonych to przede wszystkim:

- interwencje w sytuacji zgłoszenia faktu lub podejrzenia krzywdzenia dziecka oraz ochrona przed dalszym krzywdzeniem: pouczenie rodziców o naganności zachowania, konsultacje wychowawcze udzielane przez specjalistów (poradnie, szkoła),
- kierowanie spraw przeciwko sprawcom do sądów i prokuratur celem ograniczenia władzy rodzicielskiej, ustanowienia kurateli, sprawowanie nadzorów przez kuratorów rodzinnych nad prawidłowym wykonywaniem władzy rodzicielskiej, policyjny monitoring dysfunkcyjnych rodzin w związku z procedurą „Niebieska Karta”,
- organizowanie opiekunom dziecka profesjonalnej pomocy (socjalnej, prawnej, psychologicznej, poradnictwa) oraz zabezpieczenie potrzeb bytowych,
- świadczenia dzieciom pomocy psychologicznej, terapeutycznej, pedagogicznej (przez pedagoga szkolnego, w placówkach wsparcia dziennego, poradniach psychologiczno-pedagogicznych),
- zabezpieczanie dzieciom podstawowych potrzeb bytowych (udzielanie wsparcia rzeczowego, wyżywienia, odzieży, wyposażenia), organizacji czasu wolnego, wypoczynku letniego, wspierania rozwoju osobistego, wyrównywanie deficytów rozwojowych.

Rozpowszechnienie zjawiska oraz skutki wynikające z pozostawiania ofiar i świadków w sytuacji przemocy przez wiele lat, stanowią poważne wyzwanie dla samorządu bolesławieckiego. Od kilku lat na terenie miasta prowadzone są działania zmierzające do ograniczenia tego zjawiska.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa między innymi szereg działań, które mogą być kierowane do sprawców, w celu zaniechania przez nich stosowania przemocy. Może to być np. odizolowanie sprawcy przemocy od jej ofiary (eksmisje z lokalu), wykonywanie prac społecznie użytecznych, uczestnictwo w programach korekcyjno – edukacyjnych. Warto zauważyć przy tym, że działania interwencyjne, polegające na izolacji sprawców od ofiar przemocy poprzez ich eksmisję, to narzędzie, które choć coraz częściej wykorzystywane, nadal w ograniczony sposób wykorzystywane jest w celu poprawy bezpieczeństwa ofiar przemocy. Przyczyny takiego stanu rzeczy mogą być zróżnicowane (nieuregulowany status czy wręcz brak tytułu własności do zamieszkiwanego lokalu, charakter przemocy, zaniechanie ze strony służb odpowiedzialnych za tego typu działania, niewystarczające regulacje prawne określające warunki zastosowania tego narzędzia, jak również niechęć osoby doświadczającej przemocy do tak radykalnego podejścia do sprawcy itp.), jednakże warto monitorować sposób i okoliczności jego wykorzystywania w celu ochrony ofiar przemocy i ich rodzin, a szczególnie dzieci, jak również w celu ekonomizacji wydatków publicznych na ten cel.

Działania interwencyjne mają na celu przede wszystkim zapewnienie bezpieczeństwa osobie doświadczającej przemocy w rodzinie. Natomiast podstawowym celem działań kierowanych do sprawców przemocy powinna być zmiana wzorca ich zachowania, polegająca na ograniczeniu lub zaniechaniu stosowania przez nich przemocy w życiu codziennym. Narzędziem służącym realizacji tych założeń jest program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych, mający za zadanie uświadomienie i zmianę schematów pojęciowych, które przyczyniają się do stosowania przemocy, uzmysłowienie konsekwencji, jakie wiążą się ze stosowaniem przemocy oraz wyposażenie sprawcę przemocy w konkretne instrumenty,

pozwalające mu rozpoznawać u siebie wzrost agresji i umożliwiające mu rozładowanie jej bez stosowania przemocy.

Obserwacja prowadzona przy okazji realizacji zadań własnych gminy na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, dotycząca problematyki przemocy w rodzinie, upoważnia do sformułowania następujących wniosków i zaleceń:

- przemoc w rodzinie występuje w szerokim zakresie. Niepokojące dane odnoszą się zarówno do przemocy fizycznej, jak też psychicznej i zaniedbywania;
- przemoc częściej pojawia się w rodzinach o niższym statusie socjoekonomicznym oraz tam, gdzie nadużywa się alkoholu, jednakże nie jest to problem tylko tych rodzin;
- zdecydowana większość obywateli deklaruje, że słyszała o różnych instytucjach pomagających ofiarom przemocy. Nie oznacza to jednak znajomości konkretnych adresów. Zwraca także uwagę małą gotowość do poszukiwania pomocy instytucjonalnej;
- najwięcej osób było skłonnych zwrócić się do policji, prawnika i psychologa. Wskazuje to na konieczność odpowiedniego przygotowania policjantów oraz upowszechnienia oferty prawnej i poradnictwa psychologicznego dla ofiar przemocy w rodzinie;
- wyniki obserwacji wskazują na stosunkowo niski poziom świadomości społecznej w zakresie przemocy w rodzinie. Znaczna część społeczeństwa nie rozpoznaje zachowań przemocowych i akceptuje je jako normę w swoim otoczeniu;
- na terenie miasta Bolesławiec istnieje zaplecze dla powstania profesjonalnego systemu pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie. Aktualna struktura składa się jednak z pojedynczych ogniw, między którymi brakuje wystarczającego przepływu informacji i współpracy;
- świadomość zasobów wykazuje, iż ciężar prowadzenia kompleksowych działań spoczywa na Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej, którego pracownicy wypadają w opiniach jako najbardziej kompetentna grupa zawodowa. Dodatkowo posiadają motywację i chęci do dalszego doskonalenia swoich umiejętności. Jednocześnie istniejące przesłanki wskazują na realne zagrożenie wypaleniem zawodowym w tej grupie;
- konieczne jest usprawnienie systemu płynnego „przekazywania” osób doznających przemocy do kolejnych etapów profesjonalnej pomocy;
- istnieje dysproporcja pomiędzy ofertą pomocy krótkotrwałej w postaci interwencji i poradnictwa a oddziaływaniami długoterminowymi (wsparcie, terapia). Niewystarczająca jest oferta oddziaływań długoterminowych koniecznych do zapewnienia powrotu do zdrowia i pełnego funkcjonowania społecznego po ustaniu przemocy.

Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie oraz istniejących zasobów instytucjonalnych do radzenia sobie z tym problemem wskazały na konieczność podjęcia działań w następujących obszarach:

- działania edukacyjne wśród mieszkańców;
- działania edukacyjne wśród osób świadczących profesjonalną pomoc, w tym: pracowników policji, pomocy społecznej, oświaty, służby zdrowia, pomocy pedagogiczno-psychologicznej i pomocy administracyjno-prawnej;
- wprowadzenie procedur i standardów pomagania ofiarom przemocy w rodzinie dla poszczególnych służb, które stykają się z problemem przemocy domowej;

- rozszerzenie oferty specjalistycznej pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie;
- zorganizowanie spójnego systemu oddziaływań interwencyjno-korekcyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie;
- stworzenie skoordynowanego systemu pomagania ofiarom przemocy w rodzinie;
- prowadzenie badań oraz zbieranie danych dotyczących rozmiarów przemocy w rodzinie.

Przedstawione wnioski i bieżące potrzeby i oczekiwania zgłaszane przez profesjonalistów działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz obserwacje ilustrujące zjawisko przemocy wobec osób starszych stały się podstawą określenia mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń dla Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2016-2020.

Mocne strony:

- istniejąca na terenie miasta infrastruktura, oraz liczba organizacji pozarządowych działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- grupa specjalistów o wysokich kwalifikacjach, przygotowane kadry wykazujące gotowość stałego doskonalenia umiejętności.

Słabe strony:

- brak standardów i procedur współpracy instytucji, służb i organizacji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- słaba koordynacja podejmowanych działań;
- brak sprawnego przepływu informacji;
- brak placówki (jednostki) koordynującej działania systemu i jej formalnego umocowania;
- brak systemu monitoringu, superwizji i ewaluacji działań;
- niewystarczająca oferta specjalistycznej pomocy terapeutycznej dla ofiar przemocy;
- brak kompleksowych działań ukierunkowanych na zmianę zachowań sprawców przemocy w rodzinie;
- duża rotacja kadr w służbach interwencyjnych i brak systematycznych szkoleń;
- brak procedur interwencji dla placówek służby zdrowia i oświaty w przypadkach przemocy.

Szanse:

- wykorzystywanie instrumentów prawnych stworzonych w szczególności przez ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- akceptacja społeczna dla działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy;
- funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych;
- diagnoza zjawiska przemocy wśród osób starszych oraz przeprowadzenie pilotażowego programu skierowanego do osób starszych doznających przemocy ze strony swoich bliskich;

Zagrożenia:

- brak infrastruktury socjalnej w gminie;
- bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych;
- brak tradycji współpracy między służbami;
- brak motywacji ekonomicznej dla członków zespołu interdyscyplinarnego;
- nadmierne obciążenie niektórych realizatorów Programu innymi zadaniami.

Przystępując do opracowania Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2016-2020, przyjęto założenie, że tylko interdyscyplinarne działania mogą przyczynić się do zmniejszenia skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz zwiększenia skuteczności pomocy dla rodzin, w których ten problem występuje. Przedstawiony Program - jako projekt wieloletni - ma stanowić podstawę do **utworzenia sprawnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy**, o którym mowa w art. 6 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

V. Założenia Programu

1. Każdy człowiek ma prawo do życia w środowisku rodzinnym wolnym od przemocy.
 2. Dzieci i młodzież mają prawo do życia w bezpiecznym środowisku wolnym od przemocy, a obowiązkiem dorosłych jest im to zapewnić.
 3. Za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca, bez względu na to, co zrobiła ofiara.
 4. Nie ma żadnego uzasadnienia ani usprawiedliwienia przemocy.
 5. Podstawowym zadaniem jest zatrzymanie przemocy. Bez tego pomoc jest nieskuteczna.
 6. Każdy człowiek ma prawo do przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Program zakłada kompleksową pomoc zarówno dla ofiar, jak i sprawców przemocy przy udziale służb i instytucji, organizacji pozarządowych i społeczności lokalnej. Wymaga podejmowania równoczesnych działań o charakterze interwencyjnym, profilaktycznym, terapeutycznym i korekcyjnym.

VI. Cele programu

Celem Programu jest:

- 1) zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Miejskiej Bolesławiec;
- 2) zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 3) zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Cele ogólne będą realizowane przez:

- 1) budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy,
- 2) diagnozowanie zjawiska przemocy na terenie Gminy Miejskiej Bolesławiec,
- 3) podnoszenie kompetencji służb i instytucji w zakresie przemocy w rodzinie,
- 4) udzielanie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,
- 5) oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie.

VII. Założenia Programu

Realizacja celów Programu zakłada:

- 1) uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie,
- 2) promowanie modelu rodziny wolnego od przemocy,
- 3) edukację dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy w rodzinie,
- 4) działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy.

Cel	Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Miejskiej Bolesławiec	Odpowiedzialny
Zadania	1. Budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy poprzez podejmowanie uchwał w sprawie Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie; trybu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania. 2. Powołanie zespołu interdyscyplinarnego na nową kadencję 3. Współpraca w ramach zespołu interdyscyplinarnego	Rada Miasta Bolesławiec Prezydent Miasta Bolesławiec -pracownicy socjalni, -przedstawiciele oświaty, -przedstawiciele policji, -kuratorzy sądowi, -przedstawiciele Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, -przedstawiciele ochrony zdrowia, -przedstawiciele NGO
	4. Zakres współpracy służb -diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, -opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach, -rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym, -monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą, -dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań, -podejmowanie działań prewencyjnych w środowiskach zagrożonych przemocą, -inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą, -udział w działaniach edukacyjno-informacyjnych.	Placówki oświatowo-wychowawcze, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,

	5. Edukacja społeczna skierowana do dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy -propagowanie skutecznych sposobów powstrzymywania przemocy, -obalanie mitów na temat przemocy, -szkolenia na temat przemocy, -prowadzenie kampanii zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży w zakresie ograniczenia oglądania przemocy w telewizji, grach komputerowych, -wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu promujące zachowania nieagresywne, -organizowanie spotkań edukacyjnych dla mieszkańców, -dystrybucja ulotek i informacji na temat przemocy i jej skutków, -organizowanie konkursów, np. plastycznych, wśród dzieci i młodzieży w zakresie zapobiegania przemocy.	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, Inne, w zależności od zasobów.
--	---	--

Cel	Zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie	Odpowiedzialny
Zadania	1. Prowadzenie działań interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy -podejmowanie działań interwencyjnych w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”, - przekazywanie informacji o podejmowanych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego. 2. Prowadzenie punktów informacyjno-konsultacyjnych, organizowanie miejsc wsparcia (poradnictwo prawne i psychologiczne). -udzielanie informacji dotyczącej bezpiecznego schronienia osobom dotkniętym przemocą w ośrodkach interwencji kryzysowej i w specjalistycznych ośrodkach wsparcia, -udzielanie informacji na temat pozyskania zaświadczenia lekarskiego, -udzielanie informacji na temat praw osób będących ofiarami przemocy,	-Policja, -Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, -Zespół Interdyscyplinarny, -Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, -Przedstawiciele oświaty, -Przedstawiciele ochrony zdrowia, -Inni, w zależności od zasobów. - organizacje NGO, -Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

	-rozpowszechnianie telefonu zaufania „Niebieska Linia”, „Pomarańczowa Linia”. 3. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, - Policja, - Zespół Interdyscyplinarny
--	--	---

Cel	Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie	Odpowiedzialny
Zadania	1. Izolowanie sprawców od ofiar. 2. Udzielanie informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno-edukacyjnych. 3. Przeprowadzanie rozmów z osobami stosującymi przemoc. 4. Kierowanie wniosków w sprawie zobowiązania przez Sąd do podjęcia leczenia odwykowego w związku z nadużywaniem alkoholu.	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, - Policja, - Zespół Interdyscyplinarny - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Monitorowanie

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Sprawozdania z realizacji Programu podmioty składają do dnia 31 stycznia każdego roku do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Sprawozdawczość

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bolesławcu do dnia 30 kwietnia każdego roku przedłoży Radzie Miasta sprawozdanie z realizacji Programu.

Finansowanie Programu

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Miejskiej Bolesławiec, dotacji oraz ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

MBW/MBW

Uzasadnienie

Uchwalenie Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020 wynika z zapisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i ustawy z dnia 10 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz innych ustaw. Celem jest tworzenie i rozwijanie spójnego i wielopoziomowego systemu zapobiegania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy. Twórcy programu przyjęli cztery zasadnicze założenia programowe: systemowość, interdyscyplinarność, kompleksowość i efektywność.

Podstawę programu stanowi podejście interdyscyplinarne, zgodnie z którym wszelkie działania na rzecz rodziny powinny być planowane i wdrażane przez specjalistów o różnych zawodach, będących przedstawicielami różnych instytucji i organizacji. program zakłada realizację celów w oparciu o diagnozę problemu i jego lokalnych uwarunkowań w drodze budowania i udoskonalania współpracy pomiędzy instytucjami zaangażowanymi w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Pozwala to na wypracowanie skuteczniejszych i bardziej efektywnych rozwiązań.

Beneficjentami programu są rodziny doznające przemocy domowej i zagrożone przemocą (osoby dorosłe i dzieci, ofiary i sprawcy oraz świadkowie przemocy), społeczność lokalna, organizacje pozarządowe i jednostki organizacyjne odpowiedzialne za przeciwdziałanie przemocy domowej.

Realizatorami programu są instytucje i organizacje zobligowane do działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Prezydent Miasta podejmuje inicjatywę uchwałodawczą, w sprawie zatwierdzenia Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020 i wnosi do

Rady Miasta o podjęcie stosownej uchwały.

MBW/MBW

Przewodniczący Rady Miasta

Jarosław Kowalski